

63. Perjantaina 22 päivänä toukokuuta 1992

kello 14.15

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi valtion liikelaitok-
sista annetun lain sekä siihen liittyvien
lakien muuttamisesta 1868

Hallituksen esitys n:o 39
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16

2) Ehdotus laiksi leimaverolain muutta-
misesta „

Hallituksen esitys n:o 48
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17

3) Ehdotukset laeiksi verotuslain, saira-
usvakuutuslain 33 §:n ja kansaneläkelain
4 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 49
Toivomusaloitteet n:ot 95 ja 98/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18

4) Ehdotus laiksi eläintautilain muutta-
misesta „

Hallituksen esitys n:o 36
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
n:o 6

5) Ehdotus laiksi ulkomaalaisen Suo-
messä olevasta, hoidotta jääneestä omai-
suudesta annetun lain kumoamisesta „

Hallituksen esitys n:o 53
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
n:o 7

6) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläke-
lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä
eräksi siihen liittyviksi laeiksi 1868

S. Hallituksen esitys n:o 55
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö
n:o 5

Esitellään:

7) Hallituksen esitys n:o 69 vuoden 1992
toiseksi lisätalousarvioksi 1869

8) Hallituksen esitys n:o 59 ammatillis-
ten oppilaitosten ja lukion yhteistoimintaa
koskevaksi lainsäädännöksi 1882

9) Hallituksen esitys n:o 60 Tanskan,
Islannin, Norjan ja Ruotsin kanssa perin-
tö- ja lahjaveroja koskevan kaksinkertai-
sen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopi-
muksen eräiden määräysten hyväksymi-
sestä „

10) Hallituksen esitys n:o 61 Finnyards
Oy:n koti- ja ulkomaisten lainojen valtion
takauksista „

11) Hallituksen esitys n:o 62 laiksi tulo-
ja varallisuusverolain muuttamisesta „

12) Hallituksen esitys n:o 63 laiksi nais-
ten ja miesten välisestä tasa-arvosta anne-
tun lain 9 ja 14 §:n muuttamisesta „

13) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 15
laiksi talletuspankkien toiminnasta anne-
tun lain 54 §:n muuttamisesta „

14) Ed. Rajamäen ym. lakialoite n:o 16
laiksi kalastuslain muuttamisesta „

15) Ed. Polvisen ym. lakialoite n:o 17
laiksi enimmäiseläkkeestä 1882

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies
Paakkinen.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi valtion liikelaitoksista annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 39
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 48
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laeiksi verotuslain, sairausvakuutuslain 33 §:n ja kansaneläkelain 4 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 49
Toivomusaloitteet n:o:t 95 ja 98/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18

S.
Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi eläintautilain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 36
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 6

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi ulkomaalaisen Suomessa olevasta, hoidotta jääneestä omaisuudesta annetun lain kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 53
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläkelain väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 55
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 5

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättäneeksi.

7) Hallituksen esitys n:o 69 vuoden 1992 toiseksi lisätalousarvioksi

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Viinanen: Arvoisa puhemies! Vuoden 1992 toinen lisäbudjetti annetaan eduskunnalle taloudellisessa tilanteessa, jossa on selvästi nähtävissä myönteisenkin kehityksen merkkejä. Selvää kuitenkin on, että lamasta toipuminen vie vielä varsin pitkän ajan ja vaatii talouspolitiikalta suurta kurinalaisuutta ja pidättyvyyttä. Ylimoitettuun toiveikkuuteen ei ole mitään perustetta.

Teollisuuden suhdannenäkymät ovat kohenuneet, ja tuotantolukujen alamäki on pysähtynyt. Teollisuudessa on kuitenkin erittäin suuria alakohtaisia eroja, jotka näkyvät vielä pitkään varsin synkkinä työllisyyslukuina. Vaikka vientiteollisuuden tuotanto on selvästi nousemassa, rakentaminen ja kotimaahan suunnattu palvelutuotanto supistuvat näillä näkymin edelleen.

Suomen vienti on kääntynyt selvään kasvuun tämän vuoden alkupuolella. Näin on tapahtunut siitäkin huolimatta, että läntisten markkinoiden suhdannenousu on antanut yhä odottaa itseään. Suomen tärkeimpien vientimaiden kuten Ruotsin, Saksan ja Ison-Britannian talouskehitys on ollut jopa keskimääräistä heikompa. Suomen viennin kasvu onkin laskettava nopeasti parantuneen hintakilpailukykyemme ansioksi.

Viennin elpyminen on parantanut myös kauppatasetta. Siitä huolimatta kansantalouden ulkoinen tasapaino on suhdannevaiheeseen nähden erittäin heikko. Velkaantuminen ulkomaille jatkuu, ja korkomenojen kasvu rasittaa vaihtotasettamme.

Yhä selvemmäksi käykin, että velkaantumista on tullut kansantalouden suurin riesa. Liian nopea ja liian suuri velkaantuminen syö niin valtion, kuntien, yritysten kuin kansalaistenkin hyvinvointia lähivuosina yhä suuremmin puraisuin. Entistä suurempi osa orastavan nousun tuotoksista joudutaan käyttämään korkomenoihin, toisin sanoen joudumme tekemään erittäin

mittavia tulonsiirtoja ulkomaisten rahoittajien hyväksi. Velka meillä on aina vieraanamme, monen monituista vuotta.

Eriyisen selväksi kansantalouden velan suuri määrä käy, kun se suhteutetaan vientituloihin. Viime vuoden tietojen perusteella Suomen ulkomaisen nettovelan määrä vastaa noin 20 kuukauden vientituloja, mikä on eurooppalaisittain tarkastellen todella suuri arvo. Meillä on usein pidetty esimerkiksi Tanskaa ja Belgiaa varsin velkaantuneina maina, mutta totuus on, että tanskalaiset voisivat maksaa ulkomaisen nettovelkansa 13 kuukauden vientituloilla ja belgialaiset vähän yli 7 kuukauden uurastuksella. Ja esimerkiksi Itävallan ulkomaisen velan maksuun tarvittaisiin vain noin 2 kuukauden vientitulot.

Kansainvälisillä vertailuilla on talouspolitiikan kannalta varsin suuri merkitys. Talouspolitiikan perustaksi onkin otettava Euroopan yhteisön Maastrichtin huippukokouksessa vahvistamat talous- ja rahaliiton Emun jäsenyyksikriteerit: alhainen inflaatio, pieni julkisen talouden alijäämä ja velkaantuneisuus, vakaa valuutta ja kohtuullinen korkotaso. Niillä mailla, jotka pystyvät toteuttamaan asetetut kriteerit, on mahdollisuus muita oleellisesti vakaampaan talouskehitykseen. Meillä on varsin pitkä matka noiden kriteerien täyttämiseen; etenkin julkisen talouden alijäämän saaminen asetettuihin rajoihin vaatii varsin tiukkaa budjettipolitiikkaa koko 90-luvun ajan. Julkisten menojen supistamisohjelmista ei päästä vuosikausiin eroon.

Valtion viime vuoden nettorahoitustarve nousi yli 36 miljardiin markkaan, ja tänä vuonna putoamme ennätysellisen alas, noin 56 miljardin markan tasoon. Tämänvuotista velanottoa kasvattaa mm. pankeille tarjottu 8 miljardin markan tukisijoitus.

Hallitus onkin päättänyt velanoton merkittävästä supistamisesta, mikä edellyttää vaalikauden ajan alenevia budjetteja ja huomattavia rakenteellisia uudistuksia talouden toiminnan tehostamiseksi. Yhdessä vientivetoisen kasvun kanssa julkisen talouden saneeraus ja talouden rakenteiden uudistukset muodostavatkin kokonaisuuden, jolla talouspolitiikan peruspilarit on saatu paikoilleen. Tämä on ainoa oikea talouspolitiikka, kun tähdätään eurooppalaisittain kilpailukykyiseen tilanteeseen.

Nyt eduskunnalle annettava lisätalousarvioesitys tähtää nimenomaan julkisten menojen vähentämiseen. Säästäminen on sen keskeinen sisältö. Lisätalousarviolla toteutetaan ne tavoitteet, jotka hallitus päätti 5.4. rahamarkkinoilla

vallinneen epävarmuuden poistamiseksi ja talouspolitiikan linjan täsmentämiseksi. Lisätalousarviossa vähennetään valtion menoja tänä vuonna noin 1,8 miljardilla markalla. Esitykseen sisältyy myös menolisäyksiä, jotka aiheutuvat pienen ja keskisuuren yritystoiminnan edistämisestä, rintamaveteraanien etuuksien parantamisesta, kevään maataloustuloratkaisun toteuttamisesta ja joistakin jo todettavista arviomääräraharapeista.

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat joutuneet kärsimään kotimarkkinoiden heikentymisestä, korkeista koroista ja devalvaation haittavaikutuksista varsin kipeästi. Jo aiemmin on elinkelpoisten, tilapäisistä rahoitusongelmista kärsivien pk-yritysten tilannetta helpotettu suhdannelainojen käyttöön otolla ja valtiontakaustoiminnan lisäämisellä. Tässä lisätalousarviossa ehdotetaan, että pienten ja keskisuurten yritysten uusiin tukimuotoina otetaan käyttöön määräaikainen korkotukijärjestelmä sekä yritysten perustamislainajärjestelmä. Molemmat perustuvat korkotuen käyttöön, mikä on sekä valtiontaloudellisesti järkevää että kilpailuvaikutuksiltaan mahdollisimman vähän haittaavaa. Järjestelmät suunnataan ensi sijaan teollisten pk-yritysten tarpeisiin.

Investointeihin tarkoitetuilla 2 miljardin markan lainoituksella pyritään lisäämään teollisen toiminnan volyymiä ja tehokkuutta myös pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. 100 miljoonan markan perustamislainoilla pyritään puolestaan helpottamaan uusien yritysten syntymistä ja markkinoille pääsyä. Lisäksi ehdotetaan Valtiontakuukeskuksen riskinottomahdollisuuksia lisääväksi ja Keran suhdannelainojen volyymiä kasvatettavaksi 300 miljoonalla markalla, jotka tulisivat käyttöön koko maassa.

Lisätalousarvioon sisältyy myös ehdotus Pohjois-Suomen matkailuyritysten talouden tervehdyttämisestä Keran tytäryhtiön Nordian kautta. Sijoitus on tarpeen, jotta olemassa olevat matkailuinvestoinnit saadaan taloudellisesti kestäväälle pohjalle ja yritysten toiminta tuottavammaksi.

Myös kuorma-autojen ja niiden perävaunujen hankintoihin esitetään tukimäärärahaa. Tuella on tarkoitus kompensoida verojärjestelmien eroista kotimaisille kuorma-autoliikenteen harjoittajille aiheutuvia kilpailuhaittoja kabotaasi-liikenteen avautuessa. Tuen avulla voidaan turvata kuljetuskaluston riittävä uusiutuminen. Tuen tarve poistuu, kun Suomen verojärjestelmään on tehty eurooppalaisen käytännön mukaiset muutokset.

Rintamaveteraanien toimeentuloturva ehdotetaan parannettavaksi ja kuntoutusta kehitettäväksi. Ylimääräistä rintamalisää ehdotetaan korotettavaksi lokakuun alusta lukien. Vaikka nämä ehdotukset eivät olekaan aivan linjassa hallituksen säästöpyrkimysten kanssa, ei niitä voi inhimillisistä syistä enää lykätä. Kunniavelkaa on maksettava.

Kevään maataloustuloratkaisu lisää valtion tukimenoja 285 miljoonalla markalla, mikä kateetaan pääosin maatalouden kehittämisrahaston varainsiirrolla ja uusilla säästöillä. Vientituen tarpeen arvellaan olevan 210 miljoonaa markkaa aiemmin budjetoitua suurempi, mutta on syytä pitää mielessä, että maataloustuottajat maksavat tästä itse 190 miljoonaa eli lähes kaiken. Tämä tosiasia tuntuu usein täysin unohtettavan.

Valtion rahoitustilanteen tasapainon parantamiseksi lisätalousarviossa ehdotetaan polttoaineveroa korotettavaksi 20 pennillä kesäkuun alusta lukien. Tällä voidaan hieman pienentää sitä kuilua, mikä liikevaihtoverotuottoihin on revennyt.

Säästötoimista suurimmat kohdistuvat sosiaali- ja terveysministeriön alalle, koska sen osuus valtion menoista on ylivoimaisesti suurin. Aikuisväestön hammashuoltouudistusta esitetään lykättäväksi parempia aikoja kohti, tässä vaiheessa ensi vuoden alkuun. Lisäksi ehdotetaan sairausvakuutuksen omavastuun lisäämistä ja sairausvakuutuksen menojen säästöä. Niin ikään ehdotetaan, että alle kolmivuotiaalle maksettavaa korotettua lapsilisää ei enää myönnettäisi heinäkuun alun jälkeen syntyville. Tämä ehdotushan oli esillä jo viime hallituksen aikana lapsilisien korotusten ja päivähoidon uudistusten yhteydessä.

Opetusministeriön alalla säästetään sekä ammatillisen koulutuksen että lukioiden menoista. Säästöideologia rakentuu siihen, että kunnille annetaan valinnanvaraa kuhunkin kuntaan ja jopa kouluun parhaiten sopivien — tai pitäisikö sanoa vähiten vahinkoa tekevien — säästökohneiden etsimiseksi. Kunnille annetaan myös mahdollisuus periä lukioissa ja ammattikouluissa oppilailta maksuja useimpien muiden maiden tapaan. Peruskoulutus kustannetaan edelleen kokonaan vero- tai näinä vuosina oikeastaan paremminkin lainavaroista. On syytä muistuttaa, että ehdotetuilla toimenpiteillä säästetään valtion menojen lisäksi varsin tuntuvasti myös kuntien menoja.

Työministeriön alalla saavutetaan varsin mitavia säästöjä, jotka aiheutuvat työllisyyslain

muutoksista. Muutoksilla jatketaan jo tämän vuoden budjetissa aloitettua linjaa, jolla työvoimapolitiikan painopistettä siirretään velvoite-työllistämisestä aktiivisiin, useimmiten valikoiviin toimenpiteisiin. Alkavana kesänä tullaan erityistoimin kesätyöpaikkojen tarjontaa nuorille, joiden opintojen päättäminen uhkaa muutoin viivästyä harjoittelun puutteen vuoksi.

Myös puolustushallintoon kohdistuu tuntuvia leikkauksia. Puolustusmateriaalin hankintoja lykätään ja palkkausmenoja vähennetään. Asevelvollisten päivärahan korotuksesta ehdotetaan myös luovuttavaksi.

Ympäristöministeriön asuntotuotantomäärärahoista arvioidaan lähinnä alentuneiden rakennuskustannusten johdosta säästävän 110 miljoonaa markkaa.

Liikenneministeriöstä vähennetään valtion rautateiden radanpidon menoja ja lisätään Postin lainojen tuloutuksia.

Kauppa- ja teollisuusministeriössä supistetaan yritysten aluetukea.

Sisäasiainministeriössä vähennetään kuntien verotulojen täydennysmäärärahaa.

Kaiken kaikkiaan lisätalousarviossa esitetään säästöjä kaikille aloille. Valtion menoista on pyritty supistamaan kaikki se, mikä on vielä ollut suunnitelmia perin pohjin muuttamatta ja olemassa olevia projekteja keskeyttämättä mahdollista.

On aivan selvää, että säästöjä joudutaan ensi vuoden budjetin käsittelyn yhteydessä edelleenkin jatkamaan. Tähän hallituksella on selkeä poliittinen ja tällä hetkellä myös asiallinen valmius. Valtion ensi vuoden budjetin valmistelu on edennyt vaikeisiin taloudellisiin olosuhteisiin nähden varsin hyvin, minkä osoituksena hallitus päättää budjetin sisällöstä vielä ennen kesäloomia. Budjetin yksityiskohtainen valmistelu etenee parhaillaankin, mutta budjettikehyksistä ja niiden vahvistamisen jälkeen ilmenneiden lisämenojen kattamisesta uusilla säästöillä vallitsee hallituksessa täysi yksimielisyys. Hallitus on myös yksilöinyt ne pääkohteet ja menetelmät, joilla valtion menot supistuvat selvästi ensi vuonna. Ensi vuoden budjetin voidaankin odottaa valmistuvan asiallisessa hengessä, nopeassa aikataulussa ja vakuuttavalla lopputuloksella.

Arvoisa puhemies! Pyydän, että puheenvuoroni ruotsinnoa otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiovarainministeri Viinasen puhe on ruotsinkielisenä näin kuuluva:

Den andra tilläggsbudgeten för 1992 överlämnas till riksdagen i ett läge då vissa tecken på en positiv utveckling kan skönjas i den ekonomiska utvecklingen. Det står dock klart att det ännu kommer att ta lång tid innan vi har återhämtat oss från lågkonjunkturen. Den ekonomiska politiken måste fortfarande vara stram och återhållsam. Det finns ingen grund för att hysa alltför stora förhoppningar.

Konjunkturutsikterna inom industrin har förbättrats och nedgången i produktionssiffrorna har bromsats upp. Inom industrin finns det dock mycket stora skillnader mellan de olika branscherna, vilket kommer att synas länge i form av dystra sysselsättningssiffror. Trots att exportindustriproduktionen klart har börjat öka, ser det i detta nu ut som om byggandet och serviceproduktionen för landets egna behov kommer att minska ytterligare.

Vår export har fått ett tydligt uppsving under början av detta år. Detta trots att konjunkturuppgången på västmarknaden fortfarande har låtit vänta på sig. Den ekonomiska utvecklingen i Finlands viktigaste exportländer, t.ex. Sverige, Tyskland och Storbritannien, har rentav varit sämre än i genomsnitt. Den finländska exportökningen måste också ses som ett resultat av den snabbt förbättrade priskonkurrenskraften.

Exportuppsvinget har också förbättrat handelsbalansen. Trots det är den yttre balansen i vår samhällsekonomi med hänsyn till konjunkturläget mycket svag. Skuldsättningen utomlands fortsätter och ökningen i ränteutgifter belastar bytesbalansen.

Det blir allt klarare att skuldsättningen har blivit den största stötestenen för vår samhällsekonomi. En alltför snabb och alltför stor skuldsättning åter under de närmaste åren upp en allt större del av välståndet för såväl staten, kommunerna och företagen som medborgarna. En allt större del av avkastningen i denna situation med en spirande uppgång går åt till ränteutgifter — vi tvingas med andra ord till stora inkomstöverföringar till förmån för utländska finansierare. Skulden kommer att vara vår ständiga följeslagare ännu i många år.

Särskilt tydlig framstår samhällsekonomin stora skuld när den ställs i relation till exportinkomsterna. På basis av uppgifterna för 1991 motsvarar beloppet av Finlands utländska nettoskuld exportinkomsterna under cirka 20 månader, vilket är en mycket hög siffra mätt med europeiskt mått. Vi har ofta ansett att t.ex. Danmark och Belgien är högt skuldsatta länder,

men sanningen är att danskarna skulle kunna betala sin utländska nettoskuld med exportinkomsterna under 13 månader och belgarna med exportinkomsterna under drygt 7 månader. För betalning av t.ex. Österrikes utländska skuld behövs exportintäkterna för bara cirka två månader.

Internationella jämförelser är av mycket stor betydelse för den ekonomiska politiken. Grunden för denna politik skall också utgöras av de kriterier för medlemskap i den ekonomiska och monetära unionen EMU som Europeiska gemenskapen fastställde vid toppmötet i Maastricht, dvs. en låg inflation, ett litet underskott och en låg skuldsättning inom den offentliga ekonomin, en stabil valuta och en skälig räntenivå.

De länder som kan iakttä de uppställda kriterierna har möjlighet till en väsentligt stabilare ekonomisk utveckling än andra länder. Vi har ännu långt kvar innan vi har uppfyllt dessa kriterier, och i synnerhet måste vi föra en stram budgetpolitik under hela 1990-talet för att bringa underskottet i den offentliga ekonomin inom de utstakade gränserna. Programmen gällande nedskärningar i de offentliga utgifterna kommer att finnas kvar ännu i många år.

Statens nettofinansieringsbehov steg i föl till över 36 miljarder mark. I år kommer siffran att bli rekordstor, cirka 56 miljarder mark. Upplåningen i år kommer att öka bl.a. till följd av de kapitalplaceringar på 8 miljarder mark som erbjudits bankerna.

Regeringen har därför beslutat att upplåningen skall minskas betydligt, vilket under valperioden förutsätter nedskärningar i budgeten och omfattande strukturella reformer i syfte att effektivisera den ekonomiska verksamheten. Saneringen av den offentliga ekonomin och revideringen av de ekonomiska strukturerna bildar således tillsammans med en exportinriktad tillväxt en helhet, med vars tillhjälp grundpelarna för den ekonomiska politiken har fått på plats. Detta är den enda rätta ekonomiska politiken, om sikten är inställt på en ur europeisk synvinkel sett konkurrenskraftig position.

Den tilläggsbudgetproposition som nu överlämnas till riksdagen syftar uttryckligen till en minskning av de offentliga utgifterna. Sparandet utgör den mest centrala beståndsdelen i propositionen. Genom tilläggsbudgeten uppnås de mål om vilka regeringen den 5 april fattade beslut för att råda bot på osäkerheten på penningmarknaden och precisera den ekonomiskpo-

litiska linjen. Genom tilläggsbudgeten minskas statens utgifter i år med cirka 1,8 miljarder mark. Propositionen innehåller också utgiftsökningar som beror på främjandet av de små och medelstora företagens verksamhet, förbättrandet av frontveteranernas förmåner, genomförandet av vårens lantbruksinkomststoppbegäran och vissa behov av förslagsanslag som kan fastställas redan nu.

De små och medelstora företagen har drabbats hårt av den försvagade inhemska marknaden, de höga räntorna och de negativa verkningarna av devalveringen. Situationen för de livsdugliga småföretag som har tillfälliga problem med finansieringen har redan tidigare underlättats genom ibruktagningen av konjunkturlån och ökade statsgarantier. I denna tilläggsbudget föreslås att en ny stödform för de små och medelstora företagen tas i bruk. Denna stödform består av ett system med tidsbundet räntestöd samt ett system med lån för grundande av företag. Dessa system baserar sig både på användningen av räntestöd, vilket är vettigt från statsekonomisk synpunkt och har minimala negativa verkningar med avseende på konkurrensen. Systemen inriktas i första hand på de små och medelstora industriföretagens behov.

Genom det lån på 2 miljarder mark som är avsett för investeringar försöker man öka industriproduktionens volym och effektivitet också i de små och medelstora företagen. Genom det lån på 100 miljoner mark som beviljas för grundande av företag försöker man åter främja uppkomsten av nya företag och underlätta dessa företags etablering på marknaden. Dessutom föreslås det att Statsgaranticentralen skall få ökade risktagningsmöjligheter och att volymen av Utvecklingsområdesfondens (Keras) konjunkturlån ökas med 300 miljoner mark. Beloppet kan användas i hela landet.

I tilläggsbudgeten ingår också ett förslag till sanering av ekonomin inom företagen i resebranschen i norra Finland via Utvecklingsområdesfondens dotterföretag Nordia Oy. Denna investering behövs för att en stabil ekonomisk grund skall kunna skapas för de investeringar i resebranschen som redan gjorts och för att företagens verksamhet skall bli mera produktiv.

Också för anskaffning av lastbilar och släpvagnar till dem föreslås ett stödanslag. Avsikten är att detta stöd skall kompensera de inhemska lastbilstrafikanterna för de konkurrensnackdelar som skillnaderna i skattesystemen förorsakar när kabotagstrafiken inleds. Genom stödet kan

en tillräcklig modernisering av transportmaterielen garanteras. Behovet av stöd upphör när de ändringar som europeisk praxis förutsätter har gjorts i det finska skattesystemet.

Det föreslås att utkomstskyddet för frontveteraner förbättras och rehabiliteringen utvecklas. Det extra fronttillägget föreslås bli höjt fr.o.m. ingången av oktober. Trots att dessa förslag inte ligger helt i linje med regeringens sparsträvanden kan de av humana skäl inte längre skjutas upp. Hedersskulden måste betalas.

Vårens lantbruksinkomststoppörelse ökar statens stödutgifter med 285 miljoner mark, vilken summa huvudsakligen täcks genom överföringar av medel ur lantbrukets utvecklingsfond och genom nya inbesparingar. Behovet av exportstöd beräknas vara 210 miljoner mark större än vad som tidigare budgeterats, men det är skäl att komma i håg att lantbruksproducenterna själva betalar 190 miljoner av detta, dvs. praktiskt taget allt. Detta faktum tycks ofta helt glömmas bort.

I syfte att förbättra statens finansiella läge föreslås det att bränsleaccisen höjs med 20 penni fr.o.m. början av juni. Härigenom kan den klyfta som uppstått i fråga om intäkterna av omsättningsskatten i någon mån minskas.

De största sparåtgärderna drabbar social- och hälsovårdsministeriets område, eftersom dess andel av statens utgifter är den överlägset största. Det föreslås att revideringen av tandvården för vuxna skjuts fram till bättre tider, i detta skede till början av nästa år. Dessutom föreslås en förlängning av självrisktiden inom sjukförsäkringen och inbesparingar i sjukförsäkringsutgifterna. Likaså föreslås det att det förhöjda barnbidrag som betalas till barn under tre år inte längre skall beviljas för barn som föds efter ingången av juli. Detta förslag var ju aktuellt redan i den förra regeringen i samband med förhöjningen av barnbidragen och barndagsvårdsreformerna.

Inom undervisningsministeriets område görs inbesparingar i utgifterna för både yrkesutbildningen och gymnasierna. Sparideologin bygger på att kommunerna ges möjlighet att välja de sparobjekt som passar bäst — eller kanske borde man säga gör minst skada — i respektive kommun och t.o.m. skola. Kommunerna ges också möjlighet att, på samma sätt som i många andra länder, uppbära avgifter av gymnasiernas och yrkesskolornas elever.

Grundutbildningen finansieras fortfarande helt med skattemedel eller, i dessa tider, rättare

sagt med lånemedel. Det är skäl att påminna om att betydande inbesparingar genom de föreslagna åtgärderna kan göras inte bara i statens utan också i kommunernas utgifter.

Inom arbetsministeriets område kan stora inbesparingar göras till följd av ändringarna i sysselsättningslagen. Genom dessa ändringar fortsätter man på den linje som drogs redan i detta års budget och genom vilken tyngdpunkten inom arbetskraftspolitikerna flyttas från sysselsättningskyldighet till aktiva och ofta selektiva åtgärder. Under den kommande sommaren stöds genom specialåtgärder utbudet av sommararbetsplatser för unga som annars inte, på grund av brist på praktik, kan slutföra sina studier.

Kännbara nedskärningar görs också inom försvarsförvaltningen. Anskaffningar av försvarsmateriel uppskjuts och löneutgifterna minskas. Det föreslås också att man avstår från förhöjningen av de värnpliktigas dagspenning. Det uppskattas att en inbesparing om 110 miljoner mark kan göras i miljöministeriets anslag för bostadsproduktion, närmast i form av sänkta byggnadskostnader. Inom trafikministeriet minskas utgifterna för statsjärnvägarnas banhållning. Återbetalningen av postens lån ökas. Inom handels- och industriministeriets sektor minskas det regionala stödet till företag. I inrikesministeriet minskas anslaget för komplettering av kommunernas skatteinkomster.

Inalles föreslås inbesparingar inom alla områden. Strävan har varit att minska alla statliga utgifter så långt det har varit möjligt utan att radikalt behöva ändra på planer eller avbryta projekt. Det är helt klart att man i samband med behandlingen av budgeten för nästa år blir tvungen att fortsätta med inbesparingarna. För detta har regeringen både politisk beredskap och för närvarande också beredskap i sak. Beredningen av statsbudgeten för nästa år har, med tanke på de svåra ekonomiska förhållandena, framskridit bra, vilket bevisas av att regeringen beslutar om budgetens innehåll redan före semestrarna. Den detaljerade beredningen av budgeten framskrider också som bäst, men om budgetramarna och om täckandet av de tilläggsutgifter som uppstått efter fastställandet av dem genom nya inbesparingar råder total enighet i regeringen. Regeringen har också i detalj angett de huvudpunkter och metoder genom vilka statens utgifter klart kan minskas nästa år. Det kan också väntas att beredningen av nästa års budget sker i saklig anda och snabbt samt att resultatet blir övertygande.

Ed. Kalliomäki (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt eduskunnalle kaksinkertaisesti sietämättömän tempun. Ensinnäkin se on tuonut saliin lisäbudjetin, jonka merkittävänä sisältönä on sekamelskainen leikkausten kokonaisuus. En kuitenkaan puutu tähän sietämättömyyden ensimmäiseen osuuteen tässä vaiheessa, siihen voin palata myöhemmin.

Sen sijaan haluan puuttua toiseen asiaan, ja se on se, että hallitus on tällä kertaa puuttunut eduskunnan tekemisiin tavalla, jota ei voi antaa anteeksi. Se tarkoittaa, että se on viemässä kansanedustajilta lisäbudjettiinkin liittyvän aloiteoikeuden. Se on vetkutellut budjettinsa kanssa. Sen jälkeen se tuo budjetin tulenpalavalla kiireellä eduskuntaan niin, että eduskunta pakotetaan aikatauluun, jossa kansanedustajien aloiteoikeus viedään siirtämällä se viikonvaihteeseen ja maanantain puoleenpäivään saakka päättävään ajanjaksoon. Se on täysin mahdoton aikataulu. Puhemiesneuvosto ja sille asiaa valmistelleet virkamiehet joutuvat ottamaan siitä osuutensa. Puhemiesneuvosto on alistunut hallituksen astinlaudaksi. Kansanedustajien yli on kävelty tälläkin kertaa oikein kunnan kurasaappaila, jopa eduskunnan pyhimpiin asioihin eli aloiteoikeuteen puuttumalla. Jatkossa hallitus pyrkii tietysti lisäbudjettinsa sisällön avulla myös alistamaan eduskunnan. Tällaista ei voi hyväksyä.

Ed. Loukoski (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Puutun kahteen asiaan. Olisin odottanut, että tässä työllisyystilanteessa, jossa asuntovaikeuksissa olevien ihmisten ongelmat nousevat hyvin keskeiselle sijalle, olisi asuntotoimen leikkausten sijaan tehty sellainen budjettiratkaisu, että omistusravamäärärahat olisi kokonaan suunnattu vuokra-aravatuotantoon. Omistusravakysyntä on lamassa. Sen sijaan vuokra-asuntoja kysytään erittäin paljon. Tehokkaan työllisyyden hoidon kannalta tämä muutos olisi ollut erittäin tervetullut. Sillä olisi luotu työpaikkoja tehokkaammin kuin kenties millään muulla keinolla, ja se olisi auttanut valtiota myös tulopuolella. Työttömien sijaan olisi saatu veronmaksajia.

Toinen asia, joka minua ihmetyttää, on se väljyys, joka tänä velan aikana näkyy maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Eipä ole rahasta puutetta. Rauhallisellakin edustajalla verenpaine nousee, kun lukee pääluokasta 30 maaseudun elinkeinojen neuvontatoimista. Eikö todellakaan ilman valtion tukea saada niitä lan-

noitesäkkejä pellonpientareelta korjatuksi; 300 000 lannoitesäkkien korjaamiseen! Budjetin kokonaisuuden kannalta kovin pieni juttu, mutta voi hyvän aika, että kun isäntä laittaa apulantaa kärryyn ja heittää lannoitesäkit pellonpientareelle, niin niitä sieltä sitten kerholaisen toimesta poimitaan valtion tuen turvin. En minä voi tätä ymmärtää.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Loukoskelle vastaan välittömästi, että hänen valtiovarainministeri-kaudellaan tähän tarkoitukseen uhrattiin vuosittain miljoona markkaa. Se menee erittäin hyvään tarkoitukseen: 4H-kerholaiset harrastavat ympäristönsuojelua tätä kautta.

Arvoisa puhemies! Varsinaisesti pyysin vastauspuheenvuoron ministerin käyttämään puheenvuoroon, johon pitkälle voin yhtyä. Siinä on aivan oikein todettu, että kunniavelka veteraaneille on maksettava. Tässä yhteydessä haluaisin muistuttaa valtiovarainministeriä siitä, että tietäkseni ministeriössä on sisällä esitys, jolla vähimmäiseläkeuudistusta jatketaan. Vetoankin siinä mielessä, että kunniavelkaa voidaan parhaiten maksaa jatkamalla eläkeuudistusta, joka nimenomaan näiden ihmisten pientä eläketurvaa vähän parantaa.

Toiseksi valtiovarainministeri totesi, että maataloustuloratkaisun menot katetaan pääosin maatalouden kehittämisrahaston varainsiirrolla. Eli näin maatalous sisällään siirtää rahaa taskusta toiseen, kuitenkin tavalla, joka heikentää maatalouden rakenteen kehittämistä ja erityisesti nuorten viljelijöiden mahdollisuutta ottaa tila vastaan. Eli tätä taustaa vasten tuntuu erittäin pahalta, että nyt kun EY-jäsenyyshakemus on jätetty, niin tässä tilanteessa leikataan kehittämisrahastosta, minkä toki sitä taustaa vasten ymmärrän, että sieltä on helpoin leikata, koska ne varat eivät ole yksilökohtaisesti vielä sidottuja. Mutta se on elinkeinon kannalta tulevaisuutta ajatellen erittäin lyhytnäköistä toimintaa. Todella tulee mieleen, onko tämä nyt se säästön kohde, jonka valtiovarainministeri on tehnyt, kun siihen ei ole esitystä muuten tullut, niin kuin lehdissä luki.

Ed. Helle (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ilmoitan yhtyväni siihen voimakkaaseen paheksumiseen, minkä ed. Kalliomäki esitti koskien nimenomaan edustajan aloiteoikeuden typistämistä tämän asian käsitteilyn yhteydessä.

Kaksi huomautusta valtiovarainministerin puheenvuoron johdosta.

Hän totesi, että hallitus noudattaa ainoaa oikeaa talouspolitiikkaa. Mielestäni tuo osoittaa hämmästyttävää itseriittoisuutta ja myös sokeutta maailman moninaisuuden suhteen. Mielestäni hallituksen talouspolitiikka ei ole oikeaa. Se on ehkä oikeaa siltä kannalta, jos tarkoituksena on maan hallintorakenteitten alas ajaminen ja työttömyyden kasvattaminen, mutta oikeata se ei missään tapauksessa voi olla.

Valtiovarainministeri totesi myös, että tässä lisäbudjettiesityksessä säästöt kohdentuvat kaikille aloille. Mutta mielestäni tämä budjettiesitys osoittaa, että yksi pääluokka on ainakin säästöjen ulkopuolella, päinvastoin sinne lisätään, eli maatalous.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäistä kertaa tässä lisäbudjetissa todella näkyy, että hallituskin on herännyt huomaamaan, mikä katastrofi on ollut uhkaamassa pientä ja keski suurta teollisuutta. Siinä mielessä tämä lisäbudjetti on tietenkin ihan oikean suuntainen. Sitä vain kuitenkin jää ihmettelemään, että mitään ei ole otettu pois suurille yrityksille viime keväänä tulleista helpotuksista. Jos silloin olisi muutama miljardi siitä 7 miljardista markasta käytetty pienten ja keski suurten yritysten tukemiseen, tuskin tilanne aivan näin kohtuuton olisi. Sitä paitsi viime keväänä suurille yrityksille annettulla tuella ei pystytty estämään sitä pakkodevalvaatiota, johon syksyllä ajaututtiin ja jonka estämiseksi se itse asiassa oli tarkoitettu. Tästä puuttuu leikkaukset suurille yrityksille annetusta tuesta, joiden vienti on lähtenyt vetämään. Se raha voitaisiin aivan hyvin käyttää tällaisessa taloudellisessa tilanteessa järkevämmiin.

Toinen asia. Jo olisi ehkä syytä hallituksen ryhtyä perkaamaan tukipolitiikkaa ja tehdä se järkevämmäksi. En pysty siihen antamaan mitään ohjetta, mutta tuntuu kuitenkin, että ei ole tietyllä tavalla linjaa, mihin kaikkiin asioihin tukea roiskitaan.

Kolmas asia, mikä tästä näin yhtäkkiä käy ilmi, on asuntotuotantomäärärahat. Miksi ei hallitus valmistelee sellaista esitystä, että ne voitaisiin käyttää kunnissa? Kunnat saisivat itse päättää, käyttävätkö ne vuokra-asuntotuotantoon vai omistusraviin. Tämähän on se oikea suuntaus, mihin pitäisi mennä. Eihän tässä asiassa minun mielestäni tarvitsisi sääntelyä, vaan

kunnat voisivat itse päättää, minkälaisia asuntoja ne rakentavat, jotta näillä varoilla voidaan tyydyttää kuntalaisten asunnontarve.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus jättää täysin huomioimatta sen, että kotimainen kysyntä laskee jopa 8 prosenttia tänä vuonna. Hallitus tarjoaa tähän tilanteeseen, joka lisää ja kärjistää vain työttömyyttä, entistä korkeampia veroja eläkeläisille ja palkansaaajille. Ennennäkemättömiä verolappuja 1.5. on tullut voimaan tässä maassa.

Jos pk-yrityksistä kannetaan huolta, pitäisi myös sosiaaliturvan leikkauksiin ja kulutuskysyntää heikentävään asiaan ottaa kantaa, koska nyt kaatuvat terveetkin yrittäjät tänä päivänä.

Valikoivaa elvytystä olisi tähän tilanteeseen tullut hakea mm. juuri tie-, rakennus- ym. kohteissa, asuntotuotantokin on täällä oikein mainittu. Radanpidosta otetaan pois 100 miljoonaa, silläkin on huono vaikutus.

Täällä on aivan oikein tuotu esille tämä maatalouspolitiikan erityinen suojelu agrarihallituksessa, jossa kokoomus istuu täysin kepun polvella. Nimittäin ei ole edes viljelijöiden etu se, että, puuttumatta maataloustaloustalouteen, nyt käytetään viljelijöiden, maaseudun ja valtion elinvoimaa ylituotantoon ja sen vientitukiin. 210 miljoonaa markkaa lisätään lähes 3 000 miljoonan markan tämän vuoden vientitukiin ja käytetään lisäksi hinta- ja tulotukea lähes 300 miljoonaa markkaa. Tämä ei edes tule riittämään. Nimittäin hallitus jättää jälleen tunnustamatta sen, että sillä ei ole penniäkään tulevan satokauden sadon markkinointiin tai ylituotannon vientitukiin, ei penniäkään ole rahaa. Hallitus yrittää siirtää tätä maanviljelijöiden lisälaskun perimää kunnallisvaalien yli ensi vuodelle ja ilmeisesti vasta kunnallisvaalien jälkeen tuo lisäbudjeteissa eduskunnalle lisää vielä maatalouden kustannuksiin. Ehkä opetustoimesta kannattaakin karsia, että voidaan keskustapuolueen ja MTK:n vaatimukset turvata.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siitä ei pääse mihinkään, ettei tämä hallitus olisi talouspoliittisissa toimissaan hyvin usein ollut hyvin myöhässä, mikä merkitsee sitä, että ongelmat ovat ajan kanssa vain pahentuneet. Ymmärrän hyvin, että säästöjä pitää tehdä, mutta kun ollaan toimenpiteissä myöhässä, sitten ne tahtovat mennä pieleen pahemman kerran.

Tämä lisäbudjetti on parissa mielessä hyvin paljastava: Se on ideologisesti paljastava ja se kuvaa melkoista älyllistä epärehellisyyttä.

Ideologisesti paljastavuudesta otan vain esimerkiksi sen, että hallitus teki pikavauhtia hävittäjähankintapäätöksen, 9,5 miljardin valtuutus olikin käytännössä 13 miljardin valtuutus, jolla kauppoihin ryhdytään. Samanaikaisesti esitetään asevelvollisten päivärahajen korotuksesta luopumista. Tässä paljastuu juuri se perimmäinen, mikä arvoisilla ministereillä mielessään on.

Toinen on koulutuspolitiikkaan liittyvä asia. Kun me käsitelimme työllisyyslain muuttamista ja sen heikentämistä, siinä yhteydessä niin valtiovarainministeri kuin työministerikin vakuuttamalla vakuuttivat, että tästä sitten seuraa järkevää koulutusta niin ja niin paljon, että käytetään varat mahdollisimman järkevästi. Nyt leikataan koulutuspuolelta, mikä kuvaa sitä, että uskottavuutta ei juuri ole ollenkaan. Ja vielä luku-kausimaksuihin puuttuminen perusteella, että "muissakin maissa". Tällaisen esimerkin voi löytää mihinkä tahansa maapallon 160 valtion tai maan joukosta. Onpa aika helppoon menty!

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella vaikea pysyä rauhallisena, kun lukee tätä lisäbudjettia ja varsinkin kun kuuntelee ministerin kylmää puhetta. Hän ilmoittaa, että koska STM:n pääluokka on suurin, niin sen vuoksi myös säästöt ovat suurimmat. Tämä perustelu on samaa luokkaa kuin ed. Pulliainen äsken toi esille. Ei tämä ole mikään perustelu leikkauksille, vaan tarve tällä alueella on todella suuri.

Näistä 1,8 miljardin markan leikkauksista pelkästään sairausvakuutukseen kohdistetaan melkein 500 miljoonaa. Kaikkien niiden raipaniskujen jälkeen, mitä jo tämän vuoden budjetti sairaille merkitsi, mukaan luettuna verovähennyksen poistaminen 1 300 miljoonaa, tämä merkitsee raipaniskua raipaniskun jälkeen sairaille ihmisille. Eikö ole mitään rajaa sillä, millä tavalla sairaita ihmisiä voidaan kiusata?

Minä olen kuunnellut viime yönä puhelua, minä olen kuunnellut tänä päivänä puhelua, minä olen saanut tänä päivänä monta esitystä siitä, millä tavalla leikataan sairaiden ihmisten toimeentuloa: ihmisiä, jotka ovat menettäneet terveytensä ja toimeentulonsa kokonaan ja jotka yrittävät kamppailla velkojensa kanssa ja sairautensa kanssa. Kaikki toimenpiteet, mitä hallitus on tehnyt, ovat kaikkein rajuimmin koskeneet sairaisiin ihmisiin.

Ei ole ihme, että jopa kokoomuslainen STM:n kansliapäällikkö on hermostunut valtiovarainministeriön toimintatapaan. Kukaan, jolla on joitakin inhimillisiä tunteita, ei voi tällaista hyväksyä. Tämä on tunteettomien ihmisten tekemä budjetti.

Ed. Koskinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy oikein ihastella tuota tapaa, millä valtiovarainministeriössä haetaan argumentteja. Tällä kertaa ihastelu koskee ministeri Viinasen puheessa olevaa velkavertailua. Siinä on kolmessa kohtaa ylimitoitettu sitä sinänsä valitettavaa ilmiötä, että Suomen valtionvelka on kasvanut turhankin nopeaa tahtia.

Siinä on ensinnäkin otettu tarkastelun kohteeksi koko kansantalouden ulkomainen velka. Sehän on juuri yritysten aiheuttama, silloin kun rahahanat vapautettiin turhankin kevyesti.

Toiseksi siinä, kun on verrattu Tanskaan, Belgiaan ja kumppaneihin, on unohdettu se, että tietysti näissä maissa ulkomaisen ja kotimaisen velan suhde on erilainen. Suomessa on enemmän ulkomaista velkaa ilmeisesti kuin näissä maissa.

Kaikkein tärkeimpänä tietysti ulkomaankaupan osuus bruttokansantuotteesta. Luonnollisesti Tanskan, Belgian ja Itävallan tapaisissa maissa se on paljon suurempi kuin Suomessa, joka on Euroopan rannalla täällä pohjoisessa.

Kolmella tapaa tässä on haettu sellainen harhaanjohtava vertailu, joka tietysti sopii näihin tarkoitukseen, joilla ylimitoitettuja karsintoja elvytystä vaativassa kansantalouden tilanteessa puolustellaan.

Menettelytavasta ed. Kalliomäki totesikin, että tässä on todella törkeästi toimittu. Perustuslakivaliokunta yksimielisesti totesi helmikuussa, kun käsiteltiin valtiopäiväjärjestyksen muutosta: "Jos lisätalousarvio ilmoitetaan eduskuntaan saapuneeksi viikon loppupuolella, talousarvioaloitteen tekemiselle ei jää eduskunnan tavanomaista viikoittaista työskentelyaikataulua silmällä pitäen juurikaan aikaa. Tästä syystä lisätalousarviesitystä ei pitäisi, ellei pakottavista syistä muuta johdu, ilmoittaa saapuneeksi muulloin kuin jossakin eduskuntaviikon alun täysistunnossa." Tätä ei ole noudatettu.

Ed. Lahtinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitän samaan asiaan huomiota kuin moni muukin edustaja käyttäessään vastauspuheenvuoron. Minusta on varsin törkeätä menettelyä hallitukselta viedä kansanedustajilta aloiteoikeus pois. Tämä on sellainen ope-

raatio, joka tulee nyt huolella tutkia, onko hallitus menetellyt kaikkien säännösten ja lakien mukaisesti.

Positiivista, niin kuin ed. Ukkola puheenvuorossaan totesi, on se, että lisätalousarviossa panostetaan jonkun verran pienen ja keski-suuren yritystoiminnan tukemiseen. Mutta tuo tuki ja ne toimenpiteet, mitä hallitus esittää, ovat tässä tilanteessa riittämättömiä ja jossain mielessä myös jälkijättöisiä. Tämän kaltaisiin toimenpiteisiin, mitä mm. sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä jo on esittänyt, olisi hallituksen tullut aikaa sitten ryhtyä.

Lisätalousarviossa esitetään 300 000 markkaa 4H-kerholle lannoitesäkkien keräämiseen. Tämä on mielestäni täysin käsittämätöntä, asia, mihin ed. Louekoski puuttui. Näen asian sillä tavalla, että tässä tuetaan välillisesti keskustan varhaisnuorisojärjestöä Vesaisia. Mielestäni tuki tällä tapaa on epäoikeudenmukainen muita varhaisnuorisojärjestöjä kohtaan.

Työllisyyden hoidosta supistetaan noin 230 miljoonaa markkaa tilanteessa, jossa työttömyys on voimakkaassa kasvussa. Työllisyyslakia heikennetään ja siten lisätään työttömyyttä. Kun työttömyys kasvaa, hallitus leikkaa työttömien toimeentuloturvaa, työttömyysturvaa, ja ajaa näin työttömät yhä suurempaan ahdinkoon.

Nyt olisi viimeinkin asuntotuotanto-ohjelmassa tehtävä täysi muutos ...

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Suominen.

Ed. H a s s i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisäbudjettiesitys on mielestäni täysin sietämätön ja kuvastaa mm. tämän hallituksen suurta psykologista heikkoutta. Tämä hallitus puhuu paljon säästöistä. Ministeri Viinanenkin puhui siitä, että nyt tarvitaan talouspolitiikassa suurta kurinalaisuutta ja pidättyvääsiisyyttä. Tällaisissa puheissa voisi olla tiettyä uskottavuutta, jos säästöt todella koskisivat kaikkia. Mutta esimerkiksi nyt tässä lisäbudjettiesityksessä opetusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön aloilta esitetään vähennyksiä lähes 550 miljoonaa markkaa samaan aikaan, kun maa- ja metsätalousministeriölle esitetään yli 450 miljoonaa markkaa lisäyksiä. Tämä kurinalaisuus ja pidättyväisyys ei siis koske maataloutta.

Tiedän, että tämä maa- ja metsätalousministeriön alaisten määrärahojen lisäys perustuu lakiin, mutta ei tämä hallitus epäröi esittää lakimuutoksia myöskään koulutuksen ja sosiaaliturvan kohdalla. Minä en voi käsittää, mikä estää hallitusta tuomasta sellaisia lakiesityksiä, jotka järkevöittäisivät suomalaista maatalouspolitiikkaa. Tästä 450 miljoonan lisäyksestä maa- ja metsätalousministeriöön lähes 300 miljoonaa perustuu tänä keväänä tehtyyn maataloustulosopimukseen, joka on tehty samaan aikaan, kun palkansaajat ovat tyytyneet nollaratkaisuihin.

Ikävintä tässä on, että tässä koko järjestelmässä tuki ei kokonaan kohdistu maanviljelijöille, vaan se valuu agribisnekselle. Tuntuu siltä, että kaikista elinkeinoelämän aloista juuri kartellisoitunut agribisnes on tämän hallituksen erityisessä suojeluksessa.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. S-L. A n t t i l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laitisen puheenvuoron johdosta, jossa hän ed. Louekosken tavoin puuttui 4H-järjestön saamaan 300 000 markkaan, toistan vielä kerran: Silloin kun ed. Louekoski oli valtiovarainministerinä ja aikaisemmin määräraha on ollut miljoona markkaa vuodessa. Se menee erittäin hyvään tarkoitukseen, ei suinkaan keskustaa lähelläkään olevaan nuorisojärjestään, vaan on 4H-toimintaan, jonka puheenjohtajana on tänä päivänä sosialidemokraatti.

Ed. Lahti-Nuuttila voisi ed. Laitista valistaa 4H-järjestöstä, mikä sen toiminnan tarkoitukseksi on. Se nimenomaan antaa kaupungissa asuville nuorille mahdollisuuden harrastaa puutarhatoimintaa ja perehtyä sitä kautta luontoon, metsänhoitoon ym. Säkkien kerääminen on ollut tyypillistä perinteistä 4H-kerhotoimintaa.

Ed. Hassille toteaisin, että todella toivon, että silloin kun maataloudesta puhutaan, niin myös tiedetään, mistä puhutaan. Tässähän pitkälti maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla tapahtuu niin, että siirretään varoja maatilatalouden kehittämisrahaston määrärahoista maataloustulosopimuksen mukaisesti maataloustuen korotukseen. Siinä ei ole kyse palkankorotuksesta vaan tietynlaisesta kustannusten korvaamisesta, joka pitkälti — siinä mielessä olen ed. Hassin kanssa samaa mieltä — johtuu siitä, että meillä lihasektorilla osittain sairaan kilpailun ja yliinvestointien johdosta ei ole tavoitehintoja päästy lähellekään. Tavoitehintojen alitusta tällä pit-

kälti kompensoidaan, ei kuitenkaan kokonaisuudessaan.

Ed. Myller (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laitinen käytti arvokkaan puheenvuoron ja loppupuolella puuttui myös vääristyneeseen asuntopolitiikkaan, jota hallitus on budjettiesityksissään noudattanut. Alkuperäinen virhehän oli se, että tehtiin tietoinen valinta suosia omistusravatuotantoa, jolle ei ole kysyntää, ja vähennettiin vuokra-asuntotuotantoa, jolle on kysyntää.

Nyt, kun tilanne näyttäytyy siinä todellisuudessa, mistä sosialidemokraatit ovat viime syksystä lähtien hallitukselle kertoneet, johtopäätös on se, että budjetissa asuntorahastosta vähennetään 110 miljoonaa markkaa sen vuoksi, että omistusravatuotanto ei ole toteutunutkaan, niin kuin hallitus kuvitteli sen toteutuvan. Tuolle kuvitelmalle ei tosin mitään reaalista pohjaa koskaan ole ollutkaan.

Sen sijaan että tuo 110 miljoonaa markkaa vähennettäisiin, hallituksen tulisi nyt noudattaa sitä sopimusta, joka syksyllä sosialidemokraattien kanssa tehtiin, eli sitä, että jos 27 000 asunnon tavoite ei toteudu, silloin omistusravatuotantoon varatusta rahasta siirretään rahaa vuokra-asuntotuotantoon. Vuokra-asunnoista on todellinen pula, sillä vain noin yksi kolmasosa kuntien hakemuksista voitiin toteuttaa tänä vuonna.

Ed. Ukkola (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pyysin tämän vastauspuheenvuoron ed. Laitisen asuntopolitiikkaan liittyvään kannanottoon. Jos asuntopolitiikkaa ryhtyisi ruotimaan ihan alusta lähtien, niin siihen kaksi minuuttia ei valitettavasti riitä. Joka tapauksessa SDP on 20 vuotta johtanut asuntopolitiikkaa ja sen seurauksena meiltä katosi vapaan rahan vuokra-asunnot. SDP:n asuntopoliittinen harha näkyy esimerkiksi siinä, että se viime syksynä vastusti vuokrasäännöstelyn vapauttamista. Mikä oli tulos, kun kuitenkin vapautettiin? Tällä hetkellä on kohtuuhintaan kohtuullisen paljon esimerkiksi pääkaupunkiseudulla vapaarahoitettavia vuokra-asuntoja tarjolla, kiitos sen, että tällainen laki on olemassa.

Minä en hyväksy sitä, että yhteiskunta valvoo, minkälainen asunto on ihmiselle sopiva. Sen takia asia täytyy järjestää niin, että kunnat päättävät ohjataanko yhteiskunnan varat vuokra-asuntoihin vai omistusasuntoihin. (Ed. Laitinen: Kunnat haluavat vuokra-asuntoja!) — Jos kunnat haluavat, niin pankoot sinne, mutta se

riippuu siitä, mitä kuntalaiset haluavat. Ei se kunnan virkamiesten päätettävissä voi olla. Eiväthän he voi vuokra-asuntoja rakentaa, jos eivät kuntalaiset niitä halua.

Ed. Taina (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulin kesken keskustelun saliin enkä ole kaikkea kuullut, mutta ed. S.-L. Anttilan puheenvuorosta sain sen käsityksen, että täällä on arvosteltu 4H-järjestölle myönnettävää lisärahoitusta ja puhuttu siitä, että se on keskustalainen nuorisojärjestö. Itse olen Hämeen 4H-piirin puheenjohtaja ja ed. Lahti-Nuuttila on varapuheenjohtajana ja voin vakuuttaa, että kumpikaan meistä ei ole suostunut keskustalaisen nuorisojärjestön puheenjohtajistoon.

4H-järjestö tekee erittäin tärkeää työtä ja, mikä parasta, tällaisena aikana, kun nuorisotyöttömyys on suurta se kasvattaa nuorisoa yritystoimintaan. Siitä syystä on erittäin hyvä, että tälle järjestölle on pystytty lisäbudjetissa myöntämään lisärahoitusta, jotta se voi antaa nuorisolle mahdollisuuden hankkia itse toimeentulonsa ja opetella yritystoimintaa.

4H-järjestö on myös aloittanut kokeilevaa toimintaa kaupunkiseudulla. Omalla asuinalueellani Hervannassa Tampereella on juuri tällainen toiminta aloitettu. Sielläkin toimintaan yhteistyössä yrittäjien kanssa ja yritetään etsiä nuorille kesätyöpaikkamahdollisuuksia. Toivon, että kun 4H-järjestöstä puhutaan, tiedettäisiin kuitenkin tosiasiat järjestön taustasta ja sen toimintatavoista.

Ed. Savolainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron ed. S.-L. Anttilan puheenvuoron jälkeen, jossa hän puuttui mm. 4H-kerhon avustukseen, joka tässä lisäbudjetissa on tietysti kaikkein pienin asia. Mutta ei kai täällä ole kyseenalaistettukaan sitä, kuinka arvokasta työtä 4H-kerho tekee. Mutta tänä aikana myös monet muut järjestöt tekevät aivan arvokasta työtä eivätkä ole saaneet toiminnalleen minkäänlaista tukea tässä budjetissa. Se, että tuetaan jonkun järjestön toimintaa 300 000 markalla, kun koko ajan huudetaan suoraa huutoa siitä, että kaikesta pitää säästää, koulusta pitää kohta karsia kaikki mahdollinen, on hirveässä ristiriidassa sen keskustelun kanssa, jota hallitus käy säästötoimista. (Ed. S.-L. Anttila: Siellä oli ennen miljoona!) — Edellisessä budjetissa, arvoisa ed. S.-L. Anttila, oli myös monia muita rahoja, jotka nyt on karsittu pois. Edellisissä budjeteissa oli myös koulutuksen ke-

hittämiseen rahoja, jotka nyt ovat saaneet varsin kovan kohtelun eli vertailu on vähintäänkin keltvoton.

Haluan todeta ed. Ukkolan puheenvuoron jälkeen, kun hän viittasi vuokrasääntelypäättökseen, että silloinhan sosialidemokraatit tekivät hallituksen kanssa asian kehittämistä sopimuksen. Ed. Ukkolan muisti petti tässä asiassa.

Ed. Myller (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa harjoitetaan nyt porvarillista asuntopolitiikkaa. Senhän kuulumme viimeksi tänään Yleisradion uutisista, ja se toden totta näkyy. Sosialidemokraattien asuntopolitiikka, jota ed. Ukkolan toimesta niin hartaasti arvosteltiin, on merkinnyt kuitenkin sitä, että vuokra-asuntotuotantoa on voitu aivan oleellisesti nostaa siltä matalalta tasolta, millä se on aikaisemmin ollut. Tämä on nimenomaan tapahtunut asuntorahastotoiminnan kautta.

Nyt kun porvarihallitus harjoittaa porvarillista asuntopolitiikkaa, se ei suinkaan anna ihmisille vaihtoehtoja, vaan pakottaa tiettyyn muottiin. Nythän on kaikilla jo tiedossa se, että kunnat nimenomaan halusivat vuokra-asuntoja, mutta ympäristöministeriö väen väkisin halusi omistusravia. Hyvinkin merkittäviä keinoja on käytetty, että omistusravia edes näennäisesti olisi saatu kunnille kaupatuksi. Jos todellisista vaihtoehtoista puhutaan, niin tällä hetkellä olisi nimenomaan vuokra-asuntojen tarjoaminen vaihtoehto.

Mitä tulee vuokrasääntelyn purkamiseen, niin sosialidemokraatit eivät missään tapauksessa voineet kannattaa sellaista esitystä, joka hallitukselta tuli. Se romutti täydellisesti vuokralaisten oikeusturvan. Keskustellaan tästä asiasta sen jälkeen, kun asuntomarkkinat ovat nousuvaiheessa ja ne asunnot, jotka ovat nyt vuokralla, laitetaan myyntiin. Silloin olemme todella pahassa tilanteessa, ellei edes aravavuokra-asunto-alueella mitään tapahdu.

Ed. Jaakonsaari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan puuttua ed. Ukkolan väärään historiankirjoitukseen, mitä tulee vuokrasääntelyyn. Siinä suhteessa hän on kyllä hyvin johdonmukainen, että olisi kysymys asiasta kuin asiasta, hän näkee sosialidemokraatit syyllisinä. Epäilen, ovatkohan pohjoissuomalaiset äänestäjät lähettäneet hänet esittämään liberaalisen vaihtoehtonsa, joka ei ole mitään muuta kuin sosialidemokraattien syyttäminen asioista, jotka eivät edes pidä paikkaansa.

Arvoisa puhemies! Tässä vastauspuheenvuorossani yhdyin siihen, mitä ed. Kalliomäki ja ed. Helle totesivat kaikkien aikojen tärkeimmästä eduskunnan vaikutusvallan vaarantamisesta, kun kansanedustajilta viedään aloiteoikeus. Erytisesti tämä koskettaa meitä eduskunnan suurinta ryhmää, meitä jotka olemme pääkaupunkiseudun ulkopuolelta. Meidän ainoa mahdollisuutemme on maanantaina kello 12:een mennessä jättää aloitteet. Tällaista en ole koskaan kokenut tässä talossa tapahtuneen. Minusta tämä on todella tunkkaista politiikkaa. Tunkkaisin keinoin tehdään tunkkaista politiikkaa. Ei varmasti tämä ole, vaikka ed. S-L. Anttila yrittää pestä hallituksen puhtaaksi kaikista asioista, sitä politiikan tervehdyttämistä, mihin hallitus sitoutui, kun se lähti liikkeelle. Minusta tämä on erittäin paheksuttava asia.

Ed. Ukkola (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kai minä nyt muistan, mitä viime syksynä tapahtui. En minä sentään vielä dementiaa sairasta, vaikka niin kuvitellaankin. Ed. Myllerhän aivan oikein sanoi, että hallituksen esitystä SDP ei halunnut kannattaa eikä sitä keskustelussa kannattanutkaan. SDP:n tuki piti ostaa hirvittävällä ponnella, josta en saanut mitään selvää, mitä siinä haluttiin ajaa takaa. Joka tapauksessa jos SDP ei olisi tuhonnut vapaarahoitteista vuokra-asuntokantaa 20 vuoden ajan typerällä asuntopolitiikalla, tilanne ei olisi tämä. Tämä on tosi.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Jaakonsaari, kiistan jyrkästi sanoneeni sanaakaan aloiteasiasta äskeisessä vastauspuheenvuorossani. Olen teidän kanssanne samaa mieltä siitä, että tämä on kohtuutonta ihan sen takia, että maanantai ei ole eduskunnan työpäivä. Tätä taustaa vasten todella toivon, että jos tässä on mahdollisuus joustaa, niin joustetaan. Näin pienillä asioilla ei pidä oppositiota lyödä.

Ed. Vähänäkki (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Lisätalousarvioehdotus sisältää nimenomaan erinomaista, nykyhallitukselle soveltuvaa temppuilua ja pikkunokkeluutta.

Täällä tuotiin jo ohimennen esille, että perustuslakivaliokunta nimenomaan kirjasi mietinnössään, että lisätalousarvion yhteydessä tulisi kansanedustajille sallia aloitemahdollisuus riittävä aika varaamalla. Mietintöön tuli lausuma, joka siten laajentaa lakitekstin mahdollisuuksia,

ettei aloitteidentekoaikaa sisällytetä viikonloppuun. On käytännössä täysin mahdollonta tehdä lisätalousarvioaloitteita, kun jonkin ajan kuluttua lopetamme ja puoleenpäivään mennessä maanantaina on aloitteiden oltava sisällä. Vaikka hallituspuolueidenkin edustajat perustuslakivaliokunnassa nimenomaan aloiteaikaa moneen kertaan tähdensivät, niin juuri näin tehdään, kun ajateltiin, ettei pitäisi tehdä.

Toinen tyypillinen tempuilu sisältyy aikuisväestön hammashuoltouudistukseen. Monien vanhusten ja sairastavien harmiksi sairauskuluvähennykset poistettiin ja luvattiin tilalle aikuisväestön hammashuoltouudistuksen laajentamista heinäkuun alusta lukien. Nyt sekin ilo vedetään pois, jos siitä suurta iloa olisi tullutkaan. Joka tapauksessa harhautettiin pois sairauskulujen vähennyksestä tällä tempulla ja työnnetään aikuisväestön hammashoitouudistus kauemmaksi. Tempuilua tempuilun perään!

Ed. Koskinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Lannoitesäkkien keruusta on ehkä liikaakin puhuttu. Nimittäin kyllä ehkä 300 000 voi niiden takaisin keruuseen uhrata, jos itse lannoitteiden levittämiseen annetaan satoja miljoonia markkoja valtion rahaa. Mikä valtion rahoilla on levitetty, ehkä pitää kootakin valtion rahoilla.

Lisäbudjettiesityksessä on pahasti rikottu sosiaalidemokraattien ja hallituksen välistä työllisyyslakisopimusta, joka viime vuonna tehtiin joulukuussa ja joka oli tarkoitettu olemaan voimassa koko tämän vuoden. Tässä on yli 200 miljoonaa lähdetty nipistämään työllistämistoimista ja tehty se siten, että työllistettyjen työaika lyhennettäisiin 3/4:aan säännöllisestä työajasta. Tämä ei säästä pelkästään työllistämiskustannuksia, vaan jatkossakin murentaa työttömien toimeentuloturva. Niiden, joilla on ansiosidonnainen työttömyysturvaan mahdollisuus, työllistämisajalta määräytyvä työttömyyspäiväraha tulee olemaan vastaavasti matalampi pysyvästi työllistämisyksien jälkeen, jos neljänneksellä työaika ja saman tien myös palkkaa leikataan.

Tässä on lähdetty kesken vuotta hyvin sattumanvaraisesti säästötoimiin. On haluttu vain rokotaa työministeriön hallinnonalan menoja joiltakin kohdilta ja mieleen on juolahtanut tällainen tapa ja sitä lähdetty toteuttamaan. Ei minikäänlaista tietoa aktiivisen työvoimapolitiikan määrätietoisesta kehittämisestä. Ei minikäänlaisia näkymiä pysyvän työllistymisen paremmasta edistämisestä. Tällaisen politiikan

taakse emme voi tulla, ja varsin yllättävää tosiaan on, että siinä tietoisesti rikotaan niitä herrasmiessopimuksia, joita juuri työllisyyspolitiikan alalla joulukuussa koko tätä vuotta koskien tehtiin.

Valtiovarainministeri Viinanen: Arvoisa puhemies! Kovin erikoiselta tuntuu, että suurin murheen aihe on se, maksetaanko lannoitesäkkien uudelleen keräämisestä jonkinlainen korvaus järjestelmälle, kun siitä kovin suurta mekkalaa ei ole tässä salissa pidetty silloin, kun budjetissa oli todellakin miljoona edellisen hallituksen aikana. Syylistyin sen rahan leikkaamiseen kuvitellen, että se näin menee, mutta kuunneltuani erinäköisiä niin ympäristö- kuin järjestöihmisiä kaikista puolueista olen heltynyt ymmärtämään tätä asiaa ja antanut sen mennä.

Täällä on kritiikkiä esitetty siitä, että aloiteoikeus on viety kansanedustajilta. Näin tietysti on siinä mielessä, että aikaa jää varsin vähän. Mutta lähtökohta, että tämä budjetti tänään esitellään, johtuu siitä, että ensi viikon perjantai eduskunnan omilla päätöksillä poistettiin istuntopäivien luettelosta ja olisi ajaututtu tilanteeseen, jossa budjettilähetekeskustelu olisi alkanut kesäkuun alussa, ja näytti siltä, että sitä ei ehditä lainsäädäntötoimintaan läpi viedä.

Kyllä yhteisten asioiden hoitaminen on selailaista, että tarvittaessa on tehtävä töitä yöstä päivään. Ei kai voi tavatonta olla, että nyt, kun kolme päivää on aikaa viikonloppuna, tehdään töitä viikonloppu. Maanantaipäivästäkin, arvoisat edustajat, teille maksetaan palkka. Ei tämä maailma siihen kaadu, jos yksi vapaa maanantaipäivä käytetään aloitteen eduskuntaan tuomiseen. Ei niiden kirjoittaminen ja vanhojen aloitteiden tietokoneelta printtaaminen niin valtavan suuri asia ole. Jokainen tietää, että uudistuksiin ei ole kuitenkaan varaa. (Ed. Kekkonen: Ministeri hurskastelee!) — Tiedän kokemuksesta, kuinka niitä kopioidaan.

Mitä tulee ed. Pulliaisen kritiikkiin, että hallituksen talouspoliittiset toimenpiteet ovat aina myöhässä, palaan viime vuoteen, jolloin budjetin yhteydessä yritettiin esittää noin 10 miljardin markan säästöjä huolestuneena maan taloudellisesti tilanteesta. Niitä olisi pitänyt esittää 20:nkin miljardin markan edestä, jos olisi tiedetty, kuinka syvälle tässä upotaan. Silloin käytn muistaakseni tässäkin salissa puheenvuoron, jossa sanoin, että jokikisen kaadetun säästön löydämme katkerasti edestämme, ne maksetaan korkojen kera. Nyt ollaan siinä tilanteessa valitettavas-

ti, että jos 7 miljardiakin olisi saatu tältä vuodelta normaalissa budjetissa pois, olisi säästetty ainakin korkomenoissa lisääntyvinä velanhoitokuluina 500—700 miljoonaa markkaa, joka nyt karsitaan muista käyttömenoista pois.

Täällä on vaadittu eläkeuudistuksen jatkamista. Minä pidän joka ikisen uudistuksen käynnistämistä tässä tilanteessa täysin mahdollisena ajatuksena. Me voimme aloittaa uudistuksia, mikäli vanhaan tapaan asioita pyrimme hoitamaan, lokakuun 10 päivänä, mikä ei maksa aloitusvuonna juuri mitään. Se johtaa kiistatta tilanteeseen, jossa tullaan ylittämään menokehykset roimasti tulevina vuosina, jos ummistetaan silmät. Juuri siitä syystähan me olemme tässä taloudellisessa tilanteessa, kun kokonaisvaltaisesti ei ole katsottu, mihin uudistukset kaiken kaikkiaan tulevat johtamaan.

Jos meillä olisi vanha maataloustulolaki voimassa, se olisi ollut huomattavasti kalliimpi veronmaksajille. Tästä ei liene epäselvyyttä. Sitä lakia muutettiin tälle vuodelle, mikä aiheutti maanviljelykselle ainakin valtiontalouden kannalta oleellisen kevennyksen. Sitä jatketaan, jatketaan myös tulevana vuonna suunnilleen samanlaisin muutoksia, samaa suuruusluokkaa olevin säästötoimenpitein valtiontalouden kannalta. Ja niin kuin täällä on todettu, maatalouden osuus on pelkästään sovitun lainsäädännön soveltamista, aivan samalla tavalla kuin tupomarkkoja. Emme me myöskään tupopennejä missään neuvottelupöydissä lähde väkivaltaisesti muuttamaan vaan niitä sopimuksia noudatamme. Näin tapahtui tässäkin. Rahoituskin on sovittu aivan samassa neuvottelupöydässä osittain sisäisin siirtein; on toki muitakin eriä, mutta varsin vähäiseltä osin. Kuten jo aikaisemmin puheenvuorossani totesin, suurimman osan tästä maksaa maatalous itse.

Mitä tulee siihen, onko tämä oikeaa talouspolitiikkaa vai ei, vain sanoa, että se on oikeaa talouspolitiikkaa aivan varmasti, kun kuuntelee ulkomaisia rahoittajia, EY:n ihmisiä, joita pari viime päivää on tullut kuunneltua, sillä ilman rahaa me emme tule selviämään. Joka ikisessä sijoittajien tapaamisissa, yhteydenotossa, ollaan erityisen huolestuneita Suomesta ylipäänsä ja suomalaista yrityksistä ja kyseenalaistetaan valtionkin rahoitus maakiintiöiden täytyessä, ollaan kiinnostuneita tietämään, pystymmekö me saamaan julkiset menot kuriin. Sinä päivänä, jos me emme tällaista näyttöä pysty todella tekemään tai muutamme tehtyjä päätöksiä, on aivan selvää, että nämä rahahanat tulevat olemaan

erittäin tiukalla ei pelkästään Suomen valtiolle vaan erityisesti suomalaisille yrityksille, joilta ne ovat monessa tapauksessa tällä hetkellä sulkeutuneet.

Opetusministeriön sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön pääluokan säästöjä on arvosteltu. Kaikkia säästöjä voi arvostella, jos haluaa tulevaisuudelta silmänsä ummistaa. Tässä on aiennettu ne päätökset, jotka on tehty 5.4. viimeksi ja sitä ennen helmikuussa kehyksistä päätettäessä. Niissä pannaan toimeen hieman aiennettuna tiettyjä uudistuksia tai säästötoimenpiteitä. Ne aiennetaan alkamaan jo syksyllä tai kesällä saadaksemme supistettua julkisia menoja jo vähän varhemmin kuin ensi vuoden alusta, nimenomaan jälleen siitä syystä, että rahamarkkinat meiltä edellyttävät edelleen julkisten menojen voimakkaita säästöjä.

Ed. Ukkola arvosteli yritysten tukia. Niitä sopii kyllä arvostella. Minä olen ymmärtänyt, että tässä salissa on arvostelua aikaisemmin esitetty erityisesti siitä, että pk-yrityksiin ei ole tarpeeksi huomiota kiinnitetty erinäisten tukien, lainojen ja avustusten muodossa. Nyt niitä tulee, osin määräaikaaisina, ja vain siitä syystä, että pyritään viemään pahimman ajan yli edes sellainen yritysjoukko, jolla on elämisen mahdollisuuksia jatkossakin. Nämä eivät tule ratkaisemaan pk-yritystoiminnan kaikkia ongelmia, mutta ovat sentään kiitettävä apu useassa tapauksessa.

Kun ed. Ukkola erityisesti arvosteli viimekeisiä päätöksiä, joilla yrityksiä avustettiin lähinnä sotu- tai henkilösivukustannusmaksuja keventämällä, niin kyllä ne kohdistuivat pk-yrityksiin ehkä markkamääräisesti yhteenlaskien vielä enemmän kuin suuryrityksiin. En tiedä sitten, kenen taskuun ne menivät, kun tuntuu, ettei kukaan ole niistä mitään hyötynyt, mikäli monen puheita kuuntelee. Joka tapauksessa miljardipaketti on käytetty. Vaikea on verrata, mikä jälki olisi, jos sitä ei olisi käytetty, sinänsä raskasta pakettia, mutta parasta siinäkin yritysten ja varmasti työllisyydenkin kannalta on yritytety.

Tuista kaiken kaikkiaan toki pitäisi pystyä eroon pääsemään mahdollisimman pian, mutta on tosiasia, että tässä vaiheessa ei siihen ole realistisia mahdollisuuksia.

Radanpidosta on syytä todeta, kun sitä on arvosteltu. Budjetissa on edelleenkin radanpitoon aivan yhtä paljon rahaa markkamääräisesti kuin siellä oli vuonna 91. Kun kustannustaso on laskenut, tuolla rahamäärällä pystytään määräl-

lisesti tekemään korjaustöitä selvästi enemmän, muutama kymmenen prosenttia enemmän, kuin aikaisemmin. Jos on 1,5 miljardia radan kunnostamiseen ja peruskunnostamiseen tarkoitettua määrärahaa, niin siitä kun on pudotettu se 100 miljoonaa, päästään todellakin vuoden 91 tasoon, eli mistään dramaattisesta muutoksesta ei ole kyse. Näin on tehtävä tilanteessa, kun ei kerta kaikkiaan ole rahaa.

Karsinnoista ylipäänsä joku sanoi, että nämä ovat ylimitoitettuja. Voin sen nyt jo sanoa, että se aika tulee varsin nopeasti, kun tässäkin salissa tiedostetaan, että nämä karsinnat ovat alimitoitettuja.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

sivistysvaliokuntaan:

8) Hallituksen esitys n:o 59 ammatillisten oppilaitosten ja lukion yhteistoimintaa koskevaksi lainsäädännöksi

valtiovarainvaliokuntaan:

9) Hallituksen esitys n:o 60 Tanskan, Islannin, Norjan ja Ruotsin kanssa perintö- ja lahjaveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

talousvaliokuntaan:

10) Hallituksen esitys n:o 61 Finnyards Oy:n kotija ulkomaisten lainojen valtion takauksista

valtiovarainvaliokuntaan:

11) Hallituksen esitys n:o 62 laiksi tulo- ja varalisuusverolain muuttamisesta

työasiainvaliokuntaan:

12) Hallituksen esitys n:o 63 laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 9 ja 14 §:n muuttamisesta

talousvaliokuntaan:

13) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 15 laiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain 54 §:n muuttamisesta

maa- ja metsätalousvaliokuntaan:

14) Ed. Rajamäen ym. lakialoite n:o 16 laiksi kalastuslain muuttamisesta

sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan:

15) Ed. Polvisen ym. lakialoite n:o 17 laiksi enimmäiseläkkeestä

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15.23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen